

У грі формується багато особливостей особистості дитини. Коли вчитель використовує на уроці елементи гри, то в класі створюється доброзичлива обстановка, бадьорий настрій, бажання вчитися. Плануючи урок, учитель має добирати ігри, які були б цікаві й зрозумілі.

Застосування ігрових технологій на уроці математики та інформатики у початковій школі є надзвичайно продуктивним. Дидактичні ігри можуть використовуватися як на етапах повторення й закріплення, так і під час вивчення нового матеріалу. Вони дають змогу розв'язувати освітні, виховні й розвивальні завдання уроку, забезпечувати активізацію пізнавальної діяльності школярів і є основою для розвитку їхніх пізнавальних інтересів. Але дуже важливо пам'ятати що, гра – не самоціль, а тільки засіб покращити результати навчання школярів, гра не повинна перетворюватися на розвагу. Основним завданням шкільного курсу інформатики, математики як і будь-якого загальноосвітнього предмету, є розвиток учня як особи, розвиток його мислення, його творчого потенціалу, розвиток його здібностей.

Список використаних джерел:

1. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / автор-укладач Н.П. Навлокова. – Х.: Основа, 2009. – 176 с. – (Серія «Золота педагогічна скарбниця»).
2. Педагогика: Большая современная Энциклопедия / сост. Е.С. Рапацевич. – Мн.: Современное слово, 2005. – 720 с.
3. Романенко К.С. Теоретичні аспекти підготовки майбутнього вчителя початкової школи до проведення дидактичних ігор /К.С. Романенко// Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях студентської молоді «Родзинка – 2008». – Черкаси: Видавництво ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2008. – С. 92-93.
4. Скворцова С.О. Методика навчання математики в 1-му класі: методичний посібник для вчителів перших класів та студентів за спеціальністю 6.010100 «Початкове навчання» освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» / С.О. Скворцова. – Одеса: Фенікс, 2011. – 240 с.

Науковий керівник: кандидат педагогічних наук, доцент Т. С. Зорочкіна

ВИКОРИСТАННЯ ПРОБЛЕМНИХ СИТУАЦІЙ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ

Т. В. Прилуцька

Черкаський національний університет імені Б.Хмельницького

Постановка проблеми. В умовах сьогодення абсолютною цінністю особистісно-орієнтованої освіти є дитина. Отже перед школою ставиться завдання формування всебічно розвиненої особистості, яка спроможна думати в нестандартних ситуаціях та творчо підходити до їх вирішення. Цьому сприятиме використання проблемних ситуацій на уроках математики, які будуть стимулювати навчальний процес і підвищувати загальну пізнавальну активність учнів на уроках.

Метою статті є теоретичне обґрунтування використання проблемних ситуацій та визначення способів їх створення на уроках математики в початкових класах.

Ідеї проблемного навчання набули поширення в 70-80 рр. ХХ ст. в працях провідних психологів та дидактів: І. Лернера, Т. Кудрявцева, А. Матюшкіна, М. Махмутова, В. Окуня та ін. На сучасному етапі розвитку освіти розробці методики і технології проблемного навчання значною мірою сприяють наукові дослідження О. Топузова [4].

Проблемна ситуація – психологічний стан, що виникає в результаті мисленнєвої взаємодії суб'єкта (учня) з об'єктом (навчальним матеріалом), який викликає пізнавальну потребу розкрити суть процесу або явища, що вивчається [2].

У навчальному процесі завжди є учень і матеріал, над яким потрібно думати. Матеріал сам по собі не викликає в суб'єкта пізнавальної потреби. Тому невід'ємною складовою проблемної ситуації є дія учня, його взаємодія з навчальним матеріалом, спрямована на засвоєння об'єкта пізнання.

Залежно від її складових, виділяють чотири компоненти проблемної ситуації: об'єкт (матеріал, що вивчається), суб'єкт (учень), мислена взаємодія (процес мислення, спрямований на об'єкт) та особливості цієї взаємодії (зважаючи на виявлені суперечності), аналіз яких переростає в пізнавальну потребу учня розкрити суть об'єкта, що вивчається [3].

Зміст початкового курсу математики надає можливість створити велику кількість проблемних ситуацій. Так кожна сюжетна задача і більша половина інших вправ, які представлені у підручнику математики є свого роду проблемами, над вирішенням яких учень повинен замислитись.

При постановці проблемних ситуацій діяльність вчителя полягає в тому, що він, пояснивши зміст найскладніших понять, створив проблемну ситуацію, повідомив учням завдання і організував урок так, що на основі аналізу фактів учні самостійно зробили висновки і узагальнення, сформулювали за допомогою вчителя певні поняття, закони [2].

Їх практичну реалізацію можна подати на підставі системи навчальних завдань (блоків), засобом яких створюються проблемні ситуації. Метою цих блоків є ознайомлення, узагальнення та закріплення вмінь учнів розв'язувати задачі на знаходження четвертого пропорційного способом відношень.

Проблемні ситуації створюються через:

1. зміну групи пропорційних величин і дослідження впливу цієї зміни на розв'язання задачі;
2. зміну числових даних і дослідження впливу цієї зміни на план розв'язання задачі;
3. зміною однакової величини і дослідження впливу цієї зміни на план розв'язання задачі;
4. зміну шуканої величини при певній однаковій величині і дослідження впливу цієї зміни на план розв'язання задачі;
5. зміну числових даних задачі з метою застосування іншого способу розв'язання [3].

Застосування проблемних ситуацій є ефективним на етапі ознайомленні з новими знаннями та способами дії, на етапі узагальнення і систематизації знань; вимагає від вчителя правильного використання всіх тих ресурсів, які приховані в початковому курсі математики.

Проблемність при навчанні математики виникає зовсім природно, не вимагаючи ніяких спеціальних вправ, штучно підбираються ситуації. У суті, не тільки кожна текстова задача, але і добра половина інших вправ, представлених у підручниках математики і дидактичних матеріалах, і є свого роду проблеми, над вирішенням яких учень повинен задуматися, якщо не перетворювати їх виконання в чисто тренувальну роботу, пов'язану з вирішенням по готовому, даному вчителем зразком [1].

Наприклад, завдання пов'язане з геометричним матеріалом. Учитель пропонує увазі першокласників плакат, на якому зображені кілька чотирикутників і п'ятикутник.

Всі ці фігури на плакаті неможливо згрупувати, але чотирикутники пофарбовані в червоний колір, а п'ятикутник – у зелений. Учитель повідомляє, що всі червоні фігури можна назвати чотирикутниками, а зелені – п'ятикутниками. Після цього перед класом ставиться проблемне питання: «Як ви думаєте, чому червоні фігури можна назвати чотирикутниками, а зелені – п'ятикутниками?». Для вирішення даної проблеми діти повинні провести ряд спостережень, зіставлень, порівнянь.

Вони повинні порівнювати подумки терміни «чотирикутник» і «п'ятикутник». Аналізуючи ці слова, вони повинні розчленувати їх, виділивши в них знайомі їм слова, що є частинами нових термінів – «чотири» і «кут», «п'ять» і «кут». Такий аналіз вже може направити їх думки в певному напрямку. Перевірити правильність виниклих припущень вони зможуть, звернувшись до уважного розглядання запропонованих фігур. Тут знову доведеться провести ряд спостережень, зіставлень, порівнянь, в результаті яких вони повинні переконатися, що дійсно всі червоні фігури містять по чотири кута, а зелені – по п'ять кутів. Помітивши цю особливість, зіставивши її з особливостями термінів-назв даних фігур, діти повинні прийти до висновку, який і буде відповіддю на поставлене проблемне питання.

Учитель нерідко завдає шкоди справі, розучуючи з дітьми способи вирішення завдань певних видів, пропонуючи поспіль велику кількість однотипних вправ, кожні з яких, будучи пред'явлено серед вправ інших видів, без додаткових пояснень, могло б послужити для відштовхування власної думки учнів.

Таким чином, очевидно, що використання методів проблемного навчання на уроках математики в початкових класах, а саме проблемних ситуацій, може розглядатися як умова підвищення ефективності навчання.

Список використаних джерел:

1. Богданович М. В. Методика викладання математики в початкових класах : навч. посіб., вид. 3, прероб. і доповн. / М. В. Богданович, М. В. Козак, Я. А. Король. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2006. – 336 с.
2. Топузов О. Проблемна ситуація в теорії проблемного навчання. / О. Топузов – Одеса : Автограф, 2007. – 346 с.
3. Цимбалюк Я. С. Використання проблемних ситуацій на уроках математики в початковій школі / Я. С. Цимбалюк // Актуальні проблеми методики навчання математики : Матеріали регіон. наук. практик. конф., 14-15 травня 2008 рік. – Одеса : Наука і техніка, 2008. – С. 128-136
4. Використання елементів проблемного навчання на уроках математики в початковій школі – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://turboreferat.ru/mathematic/vikoristannya-elementv-problemnogo-navchannya-na/50882-263953-page6.html>

Науковий керівник : к. п. н., доцент Т. С.Зорочкіна

ЗАПРОВАДЖЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В ЗАКЛАДИ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Т.В. Прилуцька

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

Постановка проблеми. Запровадження концепції сталого розвитку в навчально-виховному процесі дитячого закладу освіти є результатом екологізації наукових знань, а також їхнього пристосування до соціально-економічних потреб людства. Тож актуальність даної теми та доцільність дослідження зумовлені прогресуючими чинниками розвитку дошкільної освіти.